

Suomen kielen hallintoalueen vuosikertomus 2017

23.2.2018

Tausta

Trollhättanin kaupunki kuuluu vuodesta 2012 alkaen suomen kielen hallintoalueeseen. Tämä merkitsee vähemmistölain määräysten lisäksi myös lisävastuuta järjestää esikouluopetusta ja vanhustenhuoltoa kokonaan tai osittain suomen kielellä, mikäli tätä toivotaan. Vuoden 2017 alussa tehtiin toiminnan tilintarkastus ja yksi esiin tulleista parannusehdotuksista oli vuosikertomus, josta sekä poliittiset edustajat että vähemmistö itse ja myös väestön enemmistö voivat lukea, miten Trollhättanin kaupunki toteuttaa hallintoalueen asettamia velvoitteitaan. Vuosikertomuksessa käsitellään toiminnan keskeisiä osia ja siinä pyritään hyvään kattavuuteen, mutta tarkoituksena ei ole kuvata yksityiskohtaisesti kaikkea sitä työtä, joka tapahtuu suomenkielisen vähemmistön hyväksi Trollhättanin kaupungissa.

Trollhättanin ruotsinsuomalainen vähemmistö

Ruotsi on tunnustanut viisi kansallista vähemmistöä: saamelaiset, tornionlaaksolaiset, romanit, juutalaiset ja ruotsinsuomalaiset. Kansallisen vähemmistön statuksen saaminen perustuu tiettyihin kriteereihin, joista historiallisilla tekijöillä on suuri merkitys. Päätös ei siis perustu suomea puhuvien määrään, vaan maidemme, Ruotsin ja Suomen väliseen historialliseen yhteyteen ja myös kieliimme – Suomessa on puhuttu ruotsia ja Ruotsissa suomea useiden satojen vuosien ajan. Vähemmistölaki antaa kansallisille vähemmistöille erityisoikeuksia. Suomea on esimerkiksi oikeus käyttää yhteydenpidossa viranomaisiin, ei siksi, että ei osaa ruotsia, vaan siksi, että haluaa käyttää suomen kieltä. Trollhättaniin on muutettu läheltä ja kaukaa pitkän ajan kuluessa – naapuriläänit ovat toimittaneet työvoimaa tehtaisiin ja toimistoihin pitkän aikaa. Ruotsinsuomalaisista suurin osa tuli 1950–1970-luvuilla ja ennen kaikkea töihin Saabille. Suomessa syntyneiden Trollhättanin asukkaiden määrä on enimmillään ollut noin 3 800 (1974), jolloin heistä noin 1 200 työskenteli Saabilla. Osa palasi myöhemmin Suomeen, muutti muille paikkakunnille Ruotsissa tai ulkomaille, mutta tehdyn laskelman mukaan noin 4500 Trollhättanin asukkaalla on tänään suomalaiset juuret. He ovat joko itse syntyneet Suomessa tai vähintään yksi vanhemmista tai isovanhemmista on syntynyt siellä. Toisinaan puhutaan toisen ja kolmannen polven

Tillväxt och utveckling

maahanmuuttajista – mutta pidämme tavallisesti ruotsinsuomalaisen taustan omaavia osana ruotsinsuomalaista vähemmistöä.

Esikoulu

Koulutuslautakunnan suomenkielinen esikoulutoiminta on vuodesta 2015 ollut sijoitettuna Vällingklockanin esikouluun. Vuosittain tehdään kyselykartoitus ja viimeksi suomea äidinkielenään puhuvien lasten määrä oli 37. Mahdollisista 35 vastauksesta saatiin 9 ja 7 perhettä ilmoitti haluavansa esikoulun kokonaan tai osittain suomen kielellä ainoastaan, mikäli se järjestetään heidän omalla asuinalueellaan, mutta kaksi ei ollut kiinnostunut ollenkaan. Esikoulussa on vuoden aikana ollut neljä lasta, mutta vain kaksi osastolla, jolla järjestetään kaksikielistä toimintaa. Osastolla on 1-2 esikoulunopettajaa, yksi lastenhoitaja, kokki ja siistijä, jotka puhuvat suomea. Suomea äidinkielenään puhuville lapsille muissa esikouluissa tarjotaan äidinkielen tukea kerran viikossa. Sen lisäksi on kirjalaatikoita, joissa on kirjoja ja vinkkejä pedagogisesta materiaalista sekä suomeksi että ruotsiksi. Toiminta tapahtuu läheisessä yhteistyössä lasten vanhempien kanssa.

Vanhustenhuolto

Trollhättanin kaupungin vanhustenhuollossa on jo useita vuosia työskennellyt suomenkielistä henkilökuntaa. Toiminta tapahtuu Blåvingenin ryhmäasuntolassa. Siellä on kahdeksan paikkaa ja henkilöstöstä kuusi henkeä puhuu suomea. Blåvingenissä on kaikkiaan kaksitoista suomenkielistä työntekijää. Pyrkimyksenä on tarjota kaikille kotipalvelun käyttäjille suomenkielinen yhteyshenkilö, mutta tämä ei ikävä kyllä ole toteutunut täysin, koska on vaikeata rekrytoida suomenkielistä henkilökuntaa. Tärkeä vähemmistön ikäihmisten kohtaamispaikka on Blåvingenin Café Sinisiipi. Toimintaan osallistuu 30 - 50 kävijää joka maanantai aamupäivä ja siellä järjestetään kohderyhmän toivomuksiin perustuvaa ohjelmaa. Laulu ja musiikki, näyttelyt, karaoke, tanssiesitykset ja erilaisten juhlapäivien vietto ovat esimerkkejä toiminnoista. Vuoden aikana kohtaamispaikalla on ollut noin 1500 kävijää.

Kielipalvelu

Trollhättanin kaupunki on jo yli vuosikymmenen ajan pitänyt suomenkielistä kielipalvelua. Vuoden aikana se on toiminut siten, että ammattitaitoinen yhteiskuntaopas on ollut saatavilla kaupungintalon pohjakerroksessa maanantaina ja torstaina aamupäivällä. Asiat, joihin vähemmistöön kuuluvat asiakkaat tarvitsevat apua vaihtelevat suuressa. Monet asiat kuuluvat oikeastaan jonkin muun päämiehen toimialaan. Tällaisia

Tillväxt och utveckling

ovat reseptien uusimiset, yhteydet terveystakeskuksiin ja NÄL:n sairaalaan, mutta kielipalvelu hoitaa luonnollisesti myös luonteeltaan kunnallisia asioita. Yhteiskuntaluotsilla on hyvät tiedot Trollhättanista ja yhteiskunnasta yleensä ja hän pystyy ohjaamaan avun tarvitsijat erilaisine kysymyksineen oikean viranomaisen luokse. Vuoden aikana kielipalvelu on käsitellyt 461 asiaa.

Kieli ja kulttuuri

Tämän otsikon alle on koottu toiminnot, jotka vahvistavat eri tavoin suomen kielen mahdollisuuksia pysyä elävänä vähemmistökielenä. Elvyttäminen merkitsee muun muassa kielen näkyväksi tekemistä myös enemmistöväestölle. Järjestetyissä toiminnoissa käy ehkä ensi kädessä vähemmistöön kuuluvia, mutta enemmistöä on markkinoinnin, ilmoittelun ja muiden keinojen kautta muistutettu, että kaupungissa on olemassa suomenkielinen vähemmistö. Eri tapahtumien avulla on vuoden aikana myös nostettu esiin Suomen täyttäminen 100 vuotta itsenäisenä valtiona. Yhteistyössä Folkets Hus Elokuvateatteri Forumin kanssa vuoden aikana on esitetty suomalaisia elokuvia seitsemän kertaa. Elokuvat on esitetty tavallisina kaupallisina elokuvina samoin lipun hinnoin kuin muutkin elokuvat, mutta niiden markkinointia on tehostettu sekä suomeksi että ruotsiksi. Lisäksi katsojille on järjestetty yksinkertainen kahvitarjoilu ennen elokuvan alkamista. Elokuvaesityksissä on ollut 35–115 katsojaa. Yhteistyössä FINIVÄSTin kanssa on esitetty kaksi lastenelokuvaa niihin liittyvine askarteluineen ennen pääsisäistä ja joulua.

Vuoden 2017 aikana on myös tehty yhteistyötä Trollhättanin valtakunnanteatteriyhdistyksen kanssa, ja sen tuloksena oli kaksi suomenkielistä teatteriesitystä Hebeteteaterissa. Esityksissä oli 50–80 katsojaa.

Kirjasto on järjestänyt kaksi suomenkielistä kirjailijavierailua. Keväällä siellä kävi Antti Tuuri ja syksyllä Leo Ylitalo ja kumpikin vierailu houkutteli paikalle noin 20 henkeä. Kirjastossa on vuoden aikana järjestetty myös Suomi 100 näyttely, joka kertoi elämästä kotirintamalla toisen maailmansodan aikana Suomessa. Näyttelyyn kuului myös esitelmä ja teemaan liittyvä elokuvaesitys. Kirjasto huomioi myös Suomi 100 vuotta laulu- ja kerrontaohjelmalla suomen itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta. Kronanin kirjastossa järjestettiin maaliskuussa lastenteatteriesitys "Klovni Raimondo". Suomalainen hardrockyhtye "Lordi" esiintyi Trollhättanin Vicious Rock kesäfestivaaleilla 7.-8. heinäkuuta.

Tillväxt och utveckling

Neuvonpito

Vuonna 2017 on pidetty kolme neuvonpitokokousta, helmikuussa, kesäkuussa ja syyskuussa. Kokouksista on laadittu pöytäkirjat, jotka on käännetty suomeksi ja julkaistu Trollhättanin kotisivulla osoitteessa: Trollhattan.se

Koordinaattori

Vastuu suomen kielen hallintoalueen koordinoinnista on vuoden aikana ollut osana kansanterveysstrategian virkaa Kasvu- ja kehitys -konttorissa kunnanhallituksen hallinnossa. Hallintoalue on ollut yksi kuudesta horisontaalisesta perspektiivistä, jotka on otettu huomioon kaikissa Trollhättanin kaupungin toiminnoissa. Koordinaattorin tehtävänä on ollut toimia prosessijohtajana perspektiivissä ja koordinoida toteutettuja eri toimintoja. Koordinaattori on myös toiminut sihteerinä neuvonpidossa. Toimi on sisällytynyt Trollhättanin kaupungin budjettiin, eivätkä kustannukset ole rasittaneet valtionavustusta. Koska koordinaattori ei ole suomen kielen taitoinen, käännoistyöt ja vastaavat on hoidettu kielipalvelun kautta (auktorisoitu tulkki ja kielenkääntäjä)

Kaupunginyhteinen toimintasuunnitelma

Horisontaalisille perspektiiveille on vuodesta 2016 alkaen ollut kaupunginyhteinen toimintasuunnitelma, hallintoalueella on ollut joitakin toimintoja, jotka on toteutettu, mutta myös jokunen, joka on eri syistä myöhästynyt ja joka toteutetaan vuoden 2018 aikana.

Talous

Trollhättanin kaupunki saa vuosittain 990 000 kr valtion avustusta. Vuoden budjetti on laadittu, esitelty ja hyväksytty neuvonpitoryhmässä – joka on saanut muutaman kerran vuodessa esittää mielipiteitä erityisten toimintojen kustannuksista. Valtionavustuksen käyttöä on ohjannut valvontaviranomaisen, Tukholman läänin lääninhallituksen laatima säännöstö. Kohtaamispaikkakustannukset on virheellisesti kirjattu Kieleen ja kulttuuriin, mikä antaa virheelliset luvut näihin molempiin budjettieriin. FINIVÄST, joka on vuoden aikana tehnyt työtä tavoittaakseen vähemmistön nuorta osaa alueella ja hallintoaluekunnissa, on saanut taloudellista avustusta Trollhättanin kaupungilta, mutta sitä rahoittaa kuitenkin pääasiassa Länsi-Götanmaan aluehallinto.

Tillväxt och utveckling

Tar koitus	Budjetti 2017	Raportoitu 15.1.2018	Poikkeama
Esikoulu 4440	100 000	97 662	+2 338
Tiedotus	20 000	17 662	
Henkilöstön jatkokoulutus	80 000	80 000	
Vanhustenhuolto 4441	220 000	40597	+179 403
Tiedotus	20 000		
Kohtaamispaikkatoiminta	60 000		
Henkilöstön jatkokoulutus	80 000		
Suunnattu rekrytointi	60 000		
Neuvonpito 4442	50 000	12 716	+ 37 284
Avoin neuvonpito	20 000		
Neuvonpito Esikoulu	10 000		
Neuvonpito Vanhusten- huolto	10 000		
Neuvonpito Kulttuuri	10 000		
Kieli ja kulttuuri 4443	510 000	655 996	-145 996
Alueellinen yhteistyö	170 000	170 000	
Kielipalvelu	140 000	124 874	
Teatteri	90 000	102 225	
Musiikki	50 000		
Kirjastotoiminta	50 000		
Koordinointi	5 000	0	+5 000
Asioiden käsittely 4445	5 000	0	+5 000
Kokonaisvaltainen tie- dotus 4446	10 000	755	+9 245
Muut 4447	90 000	175 336	-85 336
Yhteistoiminta siviiliyh- teiskunnan kanssa pai- kallisesti	90 000		
Summa	990 000	983 062	+ 6 938

Kalenteri (joitakin vuoden 2017 tapahtumia ja päivämääriä)

Tillväxt och utveckling

24. tammikuuta	Teatteriesitys "Veden Muistista" Su/Ru	Hebe FH (Folkets hus)
7. helmikuuta	Neuvonpito	Kaupungintalo
13. helmikuuta – 3. maaliskuuta	"Lottanäyttely" Su/Ru	Kirjasto FH
20. helmikuuta	Elokuva "Tästä tuli kotimme" Su/Ru	Café Sinisiipi
23. helmikuuta	Esitelmä "Lottanäyttely" Su/Ru Eila Pöllänen	Kirjasto FH
25. helmikuuta	Kirjailijavierailu "Antti Tuuri" Su	Kirjasto FH
27. helmikuuta	Musiikkiviihdettä Su Katri Immonen	Café Sinisiipi
28. helmikuuta	Suomalainen elokuva: "Onnellinen mies"	Elokuvateatteri Forum
28. helmikuuta	Tilintarkastus PWC Hanssonrummet Ru	Kaupungintalo
4. maaliskuuta	Lottanäyttely ja elokuva "Lupaus"	Pääkirjasto
13. maaliskuuta	"Kuuleppas Juunttanen" Su	Café Sinisiipi
14.. maaliskuuta	Klovni Raimondo Su/Ru	Kirjasto, Kronan
24. maaliskuuta	Alueen koordinaattoreiden tapaaminen	Göteborg
28. maaliskuuta	Suomalainen elokuva:	Elokuvateatteri Forum
11. huhtikuuta	Suomalainen lastenelokuva plus askartelua (Finiväst)	Elokuvateatteri Forum
21. huhtikuuta	Poliitikkoverkosto	Haninge
20. toukokuuta	Bussimatka amatööriteatteri-	Skövde

Tillväxt och utveckling

	näytökseen	
2. kesäkuuta	L-G alueen koordinaattorit	Borås
14. kesäkuuta	Kaupunginjohtajan johtoryhmä – Suomen kielen hallintoalue SHP:ssä	Kaupungintalo
16. kesäkuuta	Neuvonpito vanhustenhuolto- kysymyksistä	Kaupungintalo
7. – 8. heinäkuuta	LORDI esiintyy Vicious Rock festivaaleilla	Folkets park
20. syyskuuta	Neuvonpito	Kaupungintalo
26. syyskuuta	Suomalainen elokuva	Elokuvateatteri Forum
16. lokakuuta	Nuorten tapaaminen/FINIVÄST	Kaupungintalo
24. lokakuuta	Kinema, teatteriesitys Suomi 100 vuotta	Hebe Folkets Hus
25. lokakuuta	Kirjailijavierailu, Leo Ylitalo	Pääkirjasto
31. lokakuuta	Suomalainen elokuva	Elokuvateatteri Forum
2. marraskuuta	Ylimääräinen kohtaamis- paikkatapahtuma/Suomi 100	Sinisiipi
14. marraskuuta	Nuorten tapaaminen, osa 2	Kaupungintalo
21. marraskuuta	Piirakoiden ja joulutähtien leipominen Klo 17–19 pienet lapset klo 19–21 suuremmat lapset	Kronan
28. marraskuuta	Suomalainen elokuva Ikitie (Den eviga vägen) (ruotsinkielinen tekstitys)	Elokuvateatteri Forum
3. joulukuuta	Juhlamessu ja sen jälkeen	Lextorpin kirkko

Tillväxt och utveckling

	Kokoontuminen: Laulua, musiikkia, puheita jne.	
3. – 6. joulukuuta	Kolme kunnanvaltuuston poliitikkoa ja koordinaattori osallistuvat Suomi 100 vuotta juhlaan ystävyyskunnassamme.	Kerava, Suomi
4. joulukuuta	Kohtaamispaikka Blåvingen Suomi 100 vuotta, Trubaduuriduo jne.	Sinisiipi
6. joulukuuta	Kohtaamispaikka Blåvingen Teemajuhla Suomi 100 vuotta Anna Heikkinen ja orkesteri	Sinisiipi
6. joulukuuta	Suomi 100 vuotta Hörru Junttanen, musikaalinen kerronnallinen esitys	Pääkirjasto
9. joulukuuta	Askartelua ja lastenelokuva Tatu ja Patu/Sixten o Blixten	Elokuvateatteri Forum
11. joulukuuta	Kohtaamispaikka Blåvingen Suomen kauneimmat joululaulut Hannu Lahti jne.	Sinisiipi
12. joulukuuta	"Tästä tuli kotimme", dokumentti-elokuva Trollhättanin ruotsin-suomalaisesta vähemmistöstä	Hebeteatteri
13. joulukuuta	Tapaaminen Länsi-Götanmaan aluehallinnon kanssa koskien tulevaa yhteistyötä	Kaupungintalo
18. joulukuuta	Kohtaamispaikka Blåvingen Joulukaraoke	Sinisiipi

Tillväxt och utveckling